

จดหมายเหตุเล่าเรื่อง

น้องจดหมายเหตุแห่งชาติในลิมพะเกียรติฯ อุบลราชธานี

๑๙๗๘
ตอน การค้นหาแร่ tek ไทย

จากเอกสารจดหมายเหตุจังหวัดนครพนม

แผนกมหาดไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๒

กรมโภหกิจ (ปัจจุบันคือ กรมทรัพยากรธรรมชาติ)

ไค้มีหนังสือถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

เรื่อง ขอทราบแหล่ง tek ไทย ตามเนื้อความระบุว่า

" เนื่องจากปรากฏในรายงานธรรมวิทยาของต่างประเทศว่า วัตถุชนิดหนึ่งชื่อเทกไทท์ (Tectite) ได้พบแพร่หลายในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง หมู่เกาะฟิลิปปินส์ อินโดจีน และในภาคอีสานของประเทศไทยบางท้องที่ วัตถุนี้มีประกายชน์ในงานธรรมวิทยา และกรมโภคทรัพย์ได้ทราบว่า มีปรากฏที่ไนบัง จึงได้แบบภาพถ่ายของเทกไทท์เพ็บในอินโดจีนมากับ หันส์อันส์สองภาพ เพื่อขอความร่วมมือจากหานชวยสืบค้นว่ามีผู้พบ หรือมีแหล่งปรากฏที่ไนบัง และหากจะได้ตัวอย่างด้วยก็เป็นการดีมาก วัตถุเหล่านี้มักพบปรากฏอยู่ตามผิวดิน ปนกับกรวดรายในร่องห้วย ตามลาดnenin ลักษณะคล้ายหินหรือเกวหรือเหล็กเป็นสันมี ผิวมันจะขรุขระดังผิวลูกมะกรูดหรือเป็นร่อง เป็นแวง เป็นรูเด็ก ๆ มีขนาดต่างกันตั้งแต่ขนาดผลพุดชาไปจนถึงขนาดผลส้ม โอบขนาดใหญ่ วัตถุเหล่านี้เป็นวัตถุเดียวกับที่ชาวบ้านเรียกว่า คคพระจันทร์ หวานพระจันทร์ หรือหวานฟ้า "

แต่ทั้งนี้จากการตรวจสอบเอกสารจากหมายเหตุที่ได้รับมอบไม่พบเอกสารแนบภาพถ่าย
ผู้เรียบเรียงจึงขอยกตัวอย่างแรกให้เห็น ตามข้อมูลจากเว็บไซต์ของกรมทรัพยากรัฐนิวอร์ส์ ดังนี้

กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ย้ำ ไม่ใช่ศูนย์กลางการค้าฯ

© 3 ส.ค. 2020 ບໍາວ, ສັງຄປ

Tektite เป็นหินอุลกมนี่ หรือหินดาวตก

ประกอบด้วยแร่ชิลิกา ลักษณะเป็นเนื้อแก้ว

ที่ผ่านมีหลุมเล็กๆ หรือเป็นร่องยาว มีหลาย

ขนาดและลายรูปแบบ เช่นทรงกลมคล้าย

ผลstim กลมและแบบงาน รูปหยอดน้ำ

รูปคัมเบลและรูปประส่าย ในประเทศไทย

พบนาກทางภาครະวันອອกເນື່ອງເນື້ອ

ภาพตัวอย่างแร่เทกไท์ (Tektite) หรือ Tektite จากแหล่งกำเนิด

ที่มา : <https://www.mindat.org>

Rizal Province,
Calabarzon Region, Luzon,
Philippines

Maoming, Guangdong, China

Mount Victory Well,
Leigh Creek,
North Flinders Ranges,
Flinders Ranges,
South Australia, Australia

Nakhon Ratchasima,
Nakhon Ratchasima District,
Nakhon Ratchasima Province, Thailand

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว ทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมมีหนังสือแจ้งไปยัง ส่วนราชการในสำเนาเอกสารฯ ให้สำรวจและรายงานข้อมูล พบร้า จากการสำรวจ ของนายไพบูลย์ เก่งสกุล นายสำเร่อนาแก ในบริเวณพื้นที่ตำบลลูกคุณ สำเร่อนาแก มีการพบรหินที่สังสัยว่าจะมีแร่ธาตุบางชนิดรวม ๑๕ ชิ้น กรมโภคภัณฑ์ จังส่ง นายเกษตร พิทักษ์ไพรวัน นายช่างธรณีวิทยา และนายวิลเดี้ยม เอ. แคลสชิต์ ให้มาดำเนินการสำรวจเพิ่มเติมและเก็บตัวอย่างหิน ๑๕ ชิ้น กลับมายังกรมโภคภัณฑ์ เพื่อดำเนินการ วิเคราะห์ทางวิชาศาสตร์ ผลจากการวิเคราะห์ตัวอย่างหิน แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. ตัวอย่างหินที่ได้จากภูเขาคิบ บ.โคกกลาง อ.เมือง จ.สกลนคร เป็นแร่หงองแดง จำนวน ๙ ชิ้น

๒. ตัวอย่างจาก ตำบลลูกคุณ สำเร่อนาแก จ.นครพนม เป็นแร่และวัตถุต่าง ๆ คือ

๒.๑ แร่เหล็ก ชนิดໄโลไมไนท์ จำนวน ๑ ชิ้น

๒.๒ แร่เหล็ก ชนิดไฟโรห์ จำนวน ๑ ชิ้น

๒.๓ กรวดมีคราบแร่หงองแดง จำนวน ๓ ชิ้น

๒.๔ ซากกระดูกกล้ายเป็นหิน จำนวน ๒ ชิ้น

ภาพตัวอย่างแร่ที่กรมโภหกิจนำไปวิเคราะห์จากชิ้นส่วนหิน จำนวน ๑๕ ชิ้น

ภาพตัวอย่าง แร่เหล็ก ชนิดไฟไวท์

(ที่มา : <https://www.mindat.org>)

ภาพตัวอย่าง แร่หงองแดง

(ที่มา : <https://www.mindat.org>)

ภาพตัวอย่าง แร่เหล็ก ชนิดไอลไมน์

(ที่มา : <https://www.mindat.org>)

ภาพตัวอย่าง ซากไม้กลายเป็นหิน

(ที่มา : http://www.dmr.go.th/download/article/article_20171002133400.pdf)

ภายหลังจากที่มีการวิเคราะห์ผลทางวิทยาศาสตร์ กรมโลหภัย ได้ดำเนินการ
และขอเสนอแนะในการจัดการ Nagarjunabhiin ที่มีลักษณะดังกล่าวไว้ว่า

" ตัวอย่างแรกของแต่ละจากภูกระดับ แสดงลักษณะของแร่ซึ่งเคยพบเป็นก้อนในนิ่นรายในที่อื่น ๆ

และมักจะไม่เป็นแหล่งใหญ่ แต่ก็ควรสนใจศึกษาให้ทราบแน่นอนว่ามีมากสักเพียงใด

ส่วนแร่เหล็กและทองแดงจากตำแหน่งกุฏุม ไม่แสดงลักษณะสำคัญควรแก้การสันใจ

แต่หากกระดูกกล้ายเป็นนิ่น ๆ ชิ้น ควรจะได้สืบทราบแหล่งที่มาแน่นอน

และถ้ายังมีส่วนใดเหลืออยู่ เอาออกจากหินได้ยาก

ก็ควรจะได้รับความคุ้มครองจากผู้ปกครองห้องห้องที่มีให้ถูกทำลายไปโดยชราบ้าน

เพื่อจัดให้ทำการศึกษาในโอกาสอันควรข้างหน้า

เพราะวัตถุเหล่านี้มีค่าในทางการศึกษาวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ "

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรธรรมชาติฯ. (ม.ป.ท.). ประวัติความเป็นมาของกรมทรัพยากรธรรมชาติฯ. ค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ จาก http://www.dmr.go.th/ewtadmin/ewt/dmr_web/n_more-news.php?nid=6749
- กรมทรัพยากรธรรมชาติฯ. (ม.ป.ท.). tektite เกิดได้อย่างไร ส่วนประกอบทางเคมีเป็นอย่างไร ค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ จาก http://www.dmr.go.th/fq_more.php?page=8&f_id=19&f_sub_id=21
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติในสิ่งแวดล้อม สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร อุบลราชธานี. นพ ๑.๒/๓๒ ให้สำรวจทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดนครพนม (๑๘ ม.ค. - ๑๗ ก.พ. ๒๕๖๔)
- อุทยานแห่งชาติไม่ถูกยกเป็นหิน จ.ตาก. (ม.ป.ท.). เมื่อไม่ถูกยกเป็นหิน. ค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ จาก http://www.dmr.go.th/download/article/article_20171002133400.pdf
- <https://www.mindat.org/min-10859.html>

1410

282.๗๙๘

[๑]

ที่ 197 /๒๕๖๖

กรมโภคทรัพย์

18 มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอทราบแหล่งเก็บไก่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

สั่งที่สั่งมาด้วย ภาพถ่ายเก็บไก่ ๒ ภาพ

เนื่องจากปรากฏในรายงานชาร์ตวิทยาของทางประเทศไทย
 วัตถุชนิดหนึ่งชื่อ "เก็บไก่" (Teetite) ได้พบแพร่หลายในประเทศไทยอสเตรเลีย,
 หมากาฟลิปปินส์, อินโดจีน และในภาคอิสานของประเทศไทยบางท้องที่ วัตถุ
 นี้มีประโยชน์ในงานชาร์ตวิทยา และกรมโภคทรัพย์ได้ทราบว่ามีปรากฏที่ในบาง
 จังหวัดแบบภาพถ่ายของเก็บไก่ที่พบในอินโดจีนมากับหันสีอนีส่องภาพ เพื่อขอ
 ความร่วมมือจากหานช่วยสืบคนนำมีผู้พบ หรือมีแหล่งปราบภัยที่ในบาง แห่งหากจะ
 ได้ตัวอย่างด้วยก็เป็นการดีมาก วัตถุเหล่านี้มักพบปราบภัยตามผู้คน, ปันกัน
 กรวครหารายในรองหอย, ตามตลาดเนิน ลักษณะคล้ายหิน หรือแก้ว หรือเหล็กเป็น
 สนิม ผิวมีกระชากดังผิวลูกมะกรูด หรือเป็นร่อง, เป็นแวง, เป็นรูเด็ก ๆ มี
 ขนาดต่างกันตั้งแต่นาคพลพุคห่าไปจนถึงนาคผลสมโ�อนาคใหญ่ วัตถุเหล่านี้เป็น
 วัตถุเดียวกับที่ชาวบ้านเรียกว่า คคพระจันทร์ ขวนพระจันทร์ หรือ ขวนฟ้า

กรมโภคทรัพย์เป็นอย่างมากว่าจะได้รับตอบจากหานในเรื่อง
 นี้ในเวลาอันเร็ววัน และขอขอบคุณด้วยหนาสำหรับความร่วมมือใด ๆ ที่หานจัดให้
 ให้แก่กรมโภคทรัพย์.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

Sh. Iam

(นายวิชา เศรษฐบุตร)

รักษาการในตำแหน่งอธิบดีกรมโภคทรัพย์

ที่ ๙๙๖ / ๒๔๘

ศาลากลางจังหวัดนครพนม

๗๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๘

เรื่อง ขอทราบแหล่งเก็บไก่

แจ้งความนายัง นายอ่าเภอนาแก

สิงห์ส่งมากวย สำเนาหนังสือกรมโภคทรัพย์ ฉบับ รูปถ่ายเก็บไว้ ๒ ภาพ
เนื่องด้วยกรมโภคทรัพย์ได้ขอความร่วมมือให้สืบค้นแหล่งเก็บไก่

(Tee title) วิ่งแรชนิดนี้ ได้พบแหล่งไก่ในประเทศไทย, หมู่บ้าน
ฟิลีปินส์, อินโดจีน, และในภาคอิสานของประเทศไทยบางท้องที่ วัดดุษฎีนิกนิมปะโยชน์
ในงานสร้างวิหาร ซึ่งกรมโภคทรัพย์ได้ทราบว่า มีปรากฏในที่เดียวกัน วัดดุษฎีนิกนิมปะ
พับปรากฏอยู่ตามฝั่งแม่น้ำ, บ้านดินปักกรวดรายในร่องห้วย ตามลักษณะนี้ ลักษณะคล้าย
หินร่องแก้ว หรือเหล็กเป็นสมิท ผิวนี้จะชุราและดังผิวนะกูหินร่อง เป็นสอง
เป็นครึ่งๆ มีขนาดต่างๆ กันดังแต่ขนาดผลพูดชาชนถึงสัมโนขานหิน วัดดุษฎีนิกนิมปะ
วัดดุษฎีนิกนิมปะโยชน์ คุณพระจันทร์, ขานพระจันทร์, หือขัวญี่ฟ้า

ฉะนั้น จึงขอความร่วมมือนายังห่านดำเนินการสำรวจในเขตท้อง
ที่อ่าเภอของห่าน และเมื่อห่านได้ดำเนินการไปแล้วให้ผลก็มีหน้าประการใดขอให้ราย
งานจังหวัดทราบด้วยในวันที่ ๐๖ มีนาคม ๒๔๘

ขอแสดงความนับถือ

[๑]

๒๗๔/
๒๔๗๗/๕๘

๙.๙.๕๘
๙.๙.๕๘

ที่ ๕๙๖/๕๘๘

ที่ว่าการสำนักงานฯ

๒๐ กุมภาพันธ์

๕๘๘

เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสุขาภิบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพนม

ทางด้าน หนังสือจังหวัดที่ ๑๙๖/๕๘๘ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๕๘๘
สั่งที่ส่งมาด้วย คำแนะนำที่นี่แล้ว ๑๘ กุมภาพันธ์ ๕๘๘

ขอขอบเขตไว้ไปราชการในห้องที่กำลังถูกก่อตั้ง เนื่องจากมีภาระ
๕๘๘ และทำการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติที่นี่อยู่ เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ
โดยความร่วมมือจากการขยายที่พื้นที่นี้ และขอบเขตเพื่อว่าอาจมีทรัพยากรธรรมชาติ
ที่สำคัญและทางราชการประสงค์จะคุ้มครอง จึงได้นำเอกสารคำแนะนำที่ส่งมาด้วยนี่แล้ว
มาศึกษาดูแล ๑๘ ชั้นเพื่อจะได้ส่งไปกรุณากลับให้ทันทีไป

บัดนี้ได้รับหนังสือจังหวัดที่ทางด้าน กรมโภชนาฯ ได้ส่ง หมายเหตุการ
พิทักษ์ไฟรัตน์ นายนางชื่อวิทยา กับนายวิจิตร เนียม แทนแกลฟชิก นาท่องานสำรวจ
เด็กไฟรัตน์ในท้องที่สำนักงานฯ ตั้งแต่วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๕๘๘ ข้าพเจ้าจึงได้นำ
กัวเสียงมาให้ดู และสอบถามนักวิชาชีวภาพให้แก่นายเหตุการ พิทักษ์ไฟรัตน์รับไปแล้ว กรุณากลับ
กิจการ ในการวิจัยก่อไป ทั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๕๘๘ แล้ว จะนี้ จึงขอเรียน
มา เพื่อได้ไปร่วมหนังสือคิดก่อไปทั้งกรุณากลับกิจกิจ ก่อน เนื่องจากความประคับคิดในห้อง
โภชนาฯ ที่นี่.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายไพรุณ เก่งสุกษา)
นายท่า gemeinde

[๔]

๑๓๙๘
๐.๖.๗๒๑.๖.๒๕๒๕
๕.๖.๒๕

ที่ ๓๐๒ /๒๕๒๕

กรมโภกจิ

ผลกระทบ ๒๕๒๕

เรื่อง ตัวอย่างแรกจังหวัดนราธิวาส

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส

อ้างถึง หนังสือ ที่ ๒๖๙๙/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๕
สั่งที่ส่งมาด้วย —

ตามที่นายอ่ำเงอนาก มอบตัวอย่างหินจำนวน ๑๘ ชิ้น ให้นายเกษตร พิทักษ์ไพรัตน์ เมื่อมาทำการสำรวจพืชป่า เพื่อนำมาทำการตรวจที่กรมโภกจิ กรมโภกจิขอแจ้งผล การตรวจมาเพื่อทราบ ดังต่อไปนี้ —

๑. ตัวอย่างจาก ภูเขาดูบ บ้านโคกกลาง อ่ำเงอนเมือง จังหวัดสกลนคร เป็นแร่ทองแดง ทั้ง ๗ ก้อน
๒. ตัวอย่างจาก คำบลอกคุณ อ่ำเงอนาก จังหวัดนราธิวาส เป็นแร่และวัตถุต่าง ๆ คือ

ก. แร่เหล็กชนิดໄโลไม้ไนท์	๑ ก้อน
ข. แร่เหล็กชนิดไฟร์ท	๑ ก้อน
ค. กราฟมิครานแร่ทองแดง	๓ ก้อน
ง. หруกกระดูกกล้ายเป็นหิน	๒ ชิ้น

ตัวอย่างแร่ทองแดงจากภูเขาดูบ และลักษณะของแร่ซึ่งเคยพบ เป็นก้อนในนินหารายในที่ อื่น ๆ และมักจะไม่เป็นแหล่งใหญ่ แต่ควรสนใจที่ความให้ทราบแน่นอนว่ามีมากลักษณะเดียวกัน

แร่เหล็กและทองแดงจากคำบลอกคุณ ไม่แสดงลักษณะสำคัญควรแก้การสนใจ แต่หาก กระดูกกล้ายเป็นหิน ๒ ชิ้น ควรจะใช้สืบทราบแหล่งที่มาแน่นอน และถ้ายังมีส่วนใดเหลืออยู่ เอาออกจากหินได้ยาก ก็ควรจะได้รับความคุ้มครองจากผู้ปกครองห้องที่มีให้ถูกทำลายไปโดย ขาวบ้าน เพื่อจัดให้ทำการศึกษาในโอกาสอันควรช่างหนา เพราะวัตถุเหล่านี้มีค่าในทางการ ศึกษาวิชาโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์